

Adgangen til domstolene er en retssikkerhedsgaranti for den enkelte, og adgangen bør derfor efter Retsplejerådets opfattelse som udgangspunkt også være en reel mulighed for krav, som på grund af deres ringe størrelse almindeligvis ikke kan forventes fremmet ved individuelle søgsmål, hvis det er muligt at tilrettelægge en effektiv og forsvarlig behandling af kravene. Det er Retsplejerådets opfattelse, at regler om gruppesøgsmål vil sikre reel adgang til domstolene for flere, og at søgsmålsformen dermed vil bidrage til, at berettigede krav opfyldes.

Retsplejerådet anbefaler på denne baggrund, at der indføres regler om gruppesøgsmål i dansk ret.

Retsplejerådet anfører, at regler om gruppesøgsmål kan udformes på mange måder, herunder med hensyn til omfang og detaljeringsgrad – eksempelvis indeholder den svenske lov om gruppesøgsmål 50 paragrafer, mens de norske regler om gruppesøgsmål (der endnu ikke er trådt i kraft) udgøres af et særligt kapitel i tvisteloven med 15 paragraffer. Retsplejerådet finder, at gruppesøgsmål som udgangspunkt bør behandles efter samme processuelle regler som individuelle søgsmål, og at der således kun bør fastsættes særlige processuelle regler om behandlingen af gruppesøgsmål på de punkter, hvor der efter gruppesøgsmålets karakter er et klart behov herfor. Efter Retsplejerådets opfattelse kan gruppesøgsmål således uden større vanskeligheder indpasses i den eksisterende retsplejeordning, uden at der fastsættes et stort antal særregler herom.

Retsplejerådet foreslår på den baggrund, at regler om gruppesøgsmål indsættes i retsplejeloven. Efter Retsplejerådets opfattelse må reglerne om gruppesøgsmål naturligt ses som en videreudvikling af de gældende regler om sammenlægning af krav (kumulation) i retsplejelovens kapitel 23, og rådet foreslår derfor, at reglerne om gruppesøgsmål indsættes som et nyt kapitel 23 a i første afsnit i retsplejelovens tredje bog om den civile retspleje. Rådet bemærker, at gruppesøgsmål bør behandles efter de almindelige sagsbehandlingsregler i retsplejelovens kapitel 33 og 34 og ikke efter den nye småsagsproces (der finder anvendelse fra den 1. januar 2008), uanset om kravene hver for sig eller samlet måtte ligge under småsagsgrænsen på 50.000 kr.

Der henvises til betænkningen side 199-205, 212-237, 242-243 og 271.

3.1.8. Det har i forbindelse med høringen over betænkningen bl.a. været anført, at der ikke er dokumenteret noget behov for at indføre regler om gruppesøgsmål i dansk ret, at gruppesøgsmål vil udgøre et »fremmedelement« i dansk ret, og at indførelse af regler om

gruppesøgsmål kan have skadelige virkninger for erhvervslivet på grund af risikoen for, at uberettigede og løst funderede krav gennemtvinges alene i kraft af truslen om et gruppesøgsmål. Det har endvidere været anført, at hvis der skønnes at være behov for at styrke håndhævelsen af den gældende materielle lovgivning, vil det være mere hensigtsmæssigt og bedre i overensstemmelse med dansk retstradition i givet fald at styrke myndighedernes tilsyns- og kontrolvirksomhed.

Justitsministeriet er imidlertid enig med Retsplejerådet i, at indførelse af regler om gruppesøgsmål mere hensigtsmæssigt end f.eks. en styrkelse af reglerne om sammenlægning af krav (kumulation) vil give en yderligere mulighed for på en effektiv måde at håndtere tvister om et større antal ensartede krav og dermed bl.a. styrke gennemtvingen af et større antal ensartede og berettigede, men individuelt »uprocessbare« krav. Justitsministeriet lægger endvidere vægt på, at de foreslåede regler om gruppesøgsmål er udformet i forlængelse af de gældende regler om kumulation og tilpasset de almindelige processuelle regler i retsplejeloven.

Som anført af Retsplejerådet bør det så vidt muligt sikres, at der er reel mulighed for at gennemføre berettigede krav ved domstolene, også når kravene enkeltvis er så små, at de er individuelt »uprocessbare«, og de foreslåede regler om gruppesøgsmål vil som nævnt bidrage hertil. Hovedformålet med de foreslåede regler om gruppesøgsmål er således at bidrage til, at berettigede krav – f.eks. om erstatning – opfyldes, hvilket klart falder inden for den civile retsplejes funktion. Det vil – som ved andre initiativer, der bidrager til, at berettigede krav kan gennemføres – kunne være en følge heraf, at håndhævelsen af den gældende materielle lovgivning styrkes, men der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke nogen »modsætning« mellem de foreslåede regler om gruppesøgsmål og myndighedernes offentligtretlige tilsyns- og kontrolvirksomhed. Forslaget om at indføre regler om gruppesøgsmål ændrer således ikke ved behovet for, at der ved siden af muligheden for, at borgere og virksomheder kan anlægge en civil retssag, på en række områder findes regler om offentlige myndigheders tilsyn og kontrol, herunder om sanktioner i tilfælde af overtrædelse af den materielle lovgivning.

Med hensyn til risikoen for »misbrug« af muligheden for at anlægge gruppesøgsmål lægger Justitsministeriet vægt på, at der foreslås en række betingelser for anlæg af et gruppesøgsmål, herunder at retten skal godkende, at sagen er egnet som gruppesøgsmål, og kontrolmekanismer i øvrigt bl.a. vedrørende rettens godkendelse af grupperepræsentanten og rettens pro-